

at alt, hvad hun gør, sker i Kraft af Karakteren; thi der er jo i Kvindesagens Fremme Træk, som hører hen under Personligheden, og dem har hun ikke berørt.

Men det er ogsaa det samme. Hun har sat sig et Maal, og hun er gaaet sin Bane frem med urokkelig Energi. Egentlig er det Kvinden i Forhold til Staten, som hun stærkest har betonet, og hun har heri slaaet Følge med Sagens kvindelige Forkæmpere i næsten alle Lande, i størst Lighed og i videst gaaende Krav dog med Amerika. Og her er jo det tilsigtede Maal: politisk Ligestillethed med Manden, opnaaet.

Det er ikke min Retning at følge Camilla Collett paa saa høj og dristig en Bane, men jeg kan derfor nok se hendes betydelige Fortjeneste af Sagen, og jeg kan beundre hendes aldrig forsagende Evne til at gaa paa; thi hun har ofte havt Modstand, og ikke altid høstet Tak.

Men Tak og Ære skylder man hende tilvisse baade i denne Kreds og i enhver Forening til Kvindesagens Fremme. Naar efterhaanden de unge vover sig ud paa den aabne Kampplads for samme Sag, vil det være af en uvurderlig Hjælp at kunne se hen paa Fru Colletts Slagfærdighed og hendes aldrig svigtende Tro paa Sagen.

Og hermed vil jeg slutte. Der kunde siges meget mer til Ros og Ære for Camilla Collett, men dertil vilde udkræves baade andre Evner og større Tidsomraade.

Men det kan komme. Hun staar jo endnu paa sin Post — sin Forpost her i Norden. Og naar jeg har kaldt hende en *stærk Aand*, da er jo Norden ikke saa arm paa stærke Aander, at ikke enhver kender Ordets Betydning, hvor det udtales med Sandhed.

Det kunde maaske synes som Camilla Collett under Tidens Travlhed og hidsende Meninger blev glemt. Det ny buser jo paa, og det gamle staar stille. Men lad mig, som sidste Syn paa Sagen, vise Dem et Billede:

Der staar midt inde i Ungskovens Fylking et Kæmpe-træ. Toppen er visnet, men Stammen er urokkelig. Og Folket gaar og kommer, Stemninger skifte og ingen lægger saa nøje Mærke til, hvad han ser. Men en vakker Dag ligger den gamle Stamme fældet af Tiden, og man standser